

містить однозначних положень щодо форми вираження, сторін такого правочину та допустимості відмови від майнових авторських прав на підставі ліцензії даного виду.

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо що цифровізація економіки, зміна форми вираження матеріальних об'єктів потребує ефективного законодавчого регулювання. Поява у цивільному обороті цифрового контенту, що містить дуалізм прав (як звичного переліку речових прав так і права інтелектуальної власності) зумовлює необхідність розробки механізму правового регулювання для захисту як авторів творів, що набули форми цифрового контенту, володільців цифрових платформ та інших сервісів, через які уможливлується доступ до цифрового контенту, так і споживачів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цифровий порядок денний України 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 04.04.2018).

2. Мілаш В. *Поняття та природа цифрового контенту в межах господарського обороту. Підприємництво, господарство і право.* 2017. № 12. С. 102 -106.

3. Wyrwiński M. *Opinia w sprawie Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetów Regionów «Strategia Jednolitego rynku cyfrowego»* URL: http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/Komunikat_DSM_/Opinia_na_temat_Jednolitego_Rynku_Cyfrowego_Wyrwinski_UJ.pdf (дата звернення: 04.04.2018).

4. *Creative Commons Ukraine.* URL: <http://www.creativecommons.org.ua/about-creative-commons> (дата звернення: 04.04.2018).

УДК 347

Цвігун І. М.

*аспірант, викладач кафедри цивільного права і процесу
Тернопільський національний економічний університет*

ПИСЬМОВІ ЗАЯВИ УЧАСНИКІВ - ОКРЕМІ НОВАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Правова визначеність проблем, з такою метою громадяни звертаються до суду. Порядок та спосіб звернення регулюється відповідними процесуальними кодексами, дотримання яких є обов'язковим для учасників процесу.

На сьогоднішній день новели впроваджені у процесуальні кодекси викликали жваву дискусію в правничому середовищі. Натомість практичне застосування нових інструментів є доволі складним та потребує уваги. Пригадаємо, що 15.12.2017 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 № 2147- VII.

Завдання цивільного судочинства полягає у справедливому, неупередженому та своєчасній розгляді і вирішенні справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Серед численних новел Цивільного процесуального кодексу України (надалі – ЦПК України) окреме місце відведено заявам учасників, які є основним інструментом у врегулюванні спору. За правилами ЦПК України провадження в цивільному процесі здійснюється у формі наказного, позовного (спрощеного та загального) та окремого провадження. До складу учасників процесу у відповідності до статті 42 ЦПК України у справах різного провадження входять сторони та треті особи (позовне провадження), заявник та боржник (наказне провадження), інші заінтересовані особи (окреме провадження). Визначаючи вимоги щодо заяв учасників законодавцем відмежовано їх види відповідно до форм проваджень.

Звернення учасника до суду у випадку наказного провадження у формі заяви залишилось незмінним, проте змінились вимоги щодо її змісту (див. табл.).

Таблиця

ЦПК України (попередня редакція)	ЦПК України (поточна редакція)
<p>Стаття 98. Форма і зміст заяви про видачу судового наказу</p> <p>1. Заява про видачу судового наказу подається в суд у письмовій формі.</p> <p>2. У заяві повинно бути зазначено:</p> <p>1) найменування суду, в який подається заява;</p> <p>2) ім'я (найменування) заявника та боржника, а також ім'я (найменування) представника заявника, якщо заява подається представником, їхнє місце проживання або місцезнаходження;</p> <p>3) вимоги заявника і обставини, на яких вони ґрунтуються;</p> <p><i>{Пункт 4 частини другої статті 98 виключено на підставі Закону № 2453-VI від 07.07.2010 - зміни щодо здійснення повноважень Верховного Суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ вводяться в дію після початку діяльності Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ - з 1 листопада 2010 року}</i></p> <p>5) перелік документів, що додаються до заяви.</p> <p>3. Заява підписується заявником або його представником і подається з її копіями та копіями доданих до неї документів відповідно до кількості боржників.</p> <p>4. До заяви, яка подається представником заявника, повинно бути додано документ, що підтверджує його повноваження.</p>	<p>Стаття 163. Форма і зміст заяви про видачу судового наказу</p> <p>1. Заява про видачу судового наказу подається до суду у письмовій формі та підписується заявником або його представником.</p> <p>2. У заяві повинно бути зазначено:</p> <p>1) найменування суду, до якого подається заява;</p> <p>2) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) заявника і боржника, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України заявника та боржника, реєстраційний номер облікової картки платника податків заявника та боржника (для фізичних осіб) за його наявності або номер і серію паспорта заявника та боржника (для фізичних осіб - громадян України), а також офіційні електронні адреси та інші дані, якщо вони відомі заявнику, які ідентифікують боржника;</p> <p>3) ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) представника заявника, якщо заява подається представником, його місце проживання або місцезнаходження;</p> <p>4) вимоги заявника і обставини, на яких вони ґрунтуються;</p> <p>5) перелік доказів, якими заявник обґрунтовує обставини, на яких ґрунтуються його вимоги.</p>

<p>5. До заяви про видачу судового наказу додається документ, що підтверджує сплату судового збору. <i>{Статтю 98 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2453-VI від 07.07.2010 - зміни щодо здійснення повноважень Верховного Суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ вводяться в дію після початку діяльності Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ - з 1 листопада 2010 року; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3674-VI від 08.07.2011}</i></p> <p>6. До неналежно оформленої заяви застосовуються положення статті 121 цього Кодексу.</p>	<p>3. До заяви про видачу судового наказу додаються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) документ, що підтверджує сплату судового збору; 2) документ, що підтверджує повноваження представника, якщо заява підписана представником заявника; 3) копія договору, укладеного в письмовій (в тому числі електронній) формі, за яким пред'явлено вимоги про стягнення грошової заборгованості; 4) інші документи або їх копії, що підтверджують обставини, якими заявник обґрунтовує свої вимоги. <p>4. Якщо заяву подано в електронній формі до боржника, який має зареєстровану офіційну електронну адресу, заявник у подальшому повинен подавати будь-які процесуальні та інші документи, пов'язані з розглядом його заяви виключно в електронній формі.</p> <p>5. Заявник має право відкликати заяву про видачу судового наказу до її розгляду судом.</p>
--	---

Раніше, у випадку недотримання вимог щодо форми та змісту заяви про видачу судового наказу, суди залишали заяву без руху та, відповідно, надався строк для усунення недоліків заяви. За оновленим законодавством, порушення статті 163 ЦПК України слугує підставою для відмови у видачі наказу (стаття 165 ЦПК України).

У позовному провадженні до заяв учасників по суті справи віднесено позовну заяву, відзив на позовну заяву (відзив), відповідь на відзив, заперечення, пояснення третьої особи щодо позову або відзиву. Форма та зміст позовної заяви в попередній (стаття 119 ЦПК України) та поточній (стаття 175 ЦПК України) редакції оновленого ЦПК України відмінні. Натепер законодавець вимагає обов'язковості зазначення у позові відомостей щодо вжиття заходів досудового врегулювання спору та забезпечення доказів, попередній (орієнтовний) розрахунок суми судових витрат, які позивач поніс або які очікує понести у зв'язку із розглядом справи, підтвердження позивачем не подання іншого позову (позовів) до цього ж відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав. У разі не зазначення у позовній заяві інформації згідно оновлених вимог законодавства, позовна заява залишається без руху. У випадку не усунення недоліків у визначений судом строк, заява вважається неподаною і повертається позивачеві.

Новацією оновленого ЦПК України у позовному провадженні є введення нової форми заяви - відповідь на заперечення, натомість заперечення, в розумінні раніше діючого законодавства, не застосовується. У відповідності до частини 1 статті 180 оновленого ЦПК України у запереченні відповідач викладає свої пояснення, міркування і аргументи щодо наведених позивачем у відповіді на відзив пояснень, міркувань і аргументів і мотиви їх визнання або відхилення.

Також законодавцем виокремлено заяви з процесуальних питань та встановлено загальні вимоги до їх форми та змісту. Зокрема, письмові заяви, клопотання та заперечення повинні містити повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) особи, яка подає заяву чи клопотання або заперечення проти них, її місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України (для юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України), найменування суду, до якого подається, номер справи, прізвище та ініціали судді, якщо заява (клопотання, заперечення) подається після постановлення ухвали про відкриття провадження у справі, зміст питання, яке має бути розглянуто судом, та прохання заявника; підстави заяви (клопотання, заперечення), перелік документів та інших доказів.

У справах окремого провадження за оновленим законодавством вимоги до змісту заяв визначаються за загальними правилами з врахуванням виду провадження, що по суті є аналогічним попередній редакції ЦПК України.

Таким чином, при підготовці до судового процесу учасникам слід врахувати новації оновленого законодавства, оскільки грамотно складена заява є першою сходинкою в успішному вирішенні судового спору та захисті порушеного права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618 – IV [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/print1509549253126335>.